

Tájékoztató a középfokú iskolák számára a 2019/2020. tanévi középfokú beiskolázás rendjéről

A középfokú iskolákba történő jelentkezés rendjét és a felvételi eljárás szabályait a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) és a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet, a rendeletben meghatározott feladatok végrehajtásához kapcsolódó aktuális határidőket a 2019/2020. tanév rendjéről szóló [11/2019. \(VII. 3.\) EMMI rendelet 2. számú melléklete](#) tartalmazza. Jelen ismertetőnk segítséget kíván nyújtani a tájékozódásban, ám nem pótolja az említett jogszabályok ismeretét.

Felhívjuk a figyelmet az www.oktatas.hu oldalon megtalálható – [Felvételi a középfokú iskolákban a 2019/2020. tanévben](#) című – kiadványra, amely részletes információkat tartalmaz a középfokú felvételi eljárás menetére vonatkozóan.

1. A szakképzési rendszer átalakulásáról

A Kormány által elfogadott „Szakképzés 4.0”- középtávú szakmapolitikai stratégia kiemelt fejlesztési területei között jelenik meg a tanulók számára versenyképes végzettség, a vonzó karrier lehetőség biztosítása olyan szakképzési rendszer segítségével, amely a gazdaság által elvárt tudás biztosításával biztos egzisztenciát és magas jövedelmet nyújt. Ezért a 2020/2021. tanévtől átalakul az iskolai rendszerű szakképzés szerkezete és ehhez kapcsolódóan új, racionalizált és a nemzetközi gyakorlathoz igazodó szakképesítés-struktúra kialakítása is indokoltá vált.

A kialakítandó új iskolai rendszerű képzésben a szakképesítések mindegyike ágazati szintű, széles körű alaptudást fog biztosítani a diákoknak. Ezeket a szakképesítéseket az ötéves, a képzés végén érettségit és technikus szintű szakképesítést nyújtó technikumban, illetve a hároméves, a képzés végén szakképesítést nyújtó szakképző iskolában, valamint a felnőttek számára iskolai rendszerű felnőttoktatásban lehet majd megszerezni. Ezen szakképesítések esetén az átjárhatóság lehetőségének növelése, valamint a közös szakmai tartalmak egyértelmű azonosítása érdekében közös ágazati tartalmak és ezekhez kapcsolódóan új ágazati struktúra kerülnek meghatározásra. A közös ágazati tartalmak oktatására a leendő 3 éves szakképző iskolai képzésben a 9. évfolyamon, a technikumban a 9-10. évfolyamokon kerül sor. A szakképesítések a kapcsolódó gazdasági terület jellegétől, tagoltságától, összetettségétől függően szakmairányokat is tartalmazhatnak, amelyek speciális szakmai tartalmak elsajátítását biztosítják.

2. A középfokú iskolák felvételi tájékoztatója

2.1. A tanév rendje szerint a középfokú iskola **a felvételi tájékoztatóját 2019. október 20-áig** köteles a honlapján **nyilvánosságra hozni**. A felvételi tájékoztatót a megadott határidőig a köznevelés információs rendszerében (KIR) az iskolára vonatkozó nyilvános dokumentumok között is el kell helyezni. Ez utóbbit az iskolának a KIFIR rendszeren belül, a tanulmányi területek meghatározására szolgáló programfelületen kell megtennie. Az Oktatási Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) a KIR-ben történő nyilvánosságra hozatal tényét ellenőrzi. Intézményenként csak egy felvételi tájékoztató dokumentum tölthető fel, ezért a több tagintézményből álló iskoláknak, és a szakképzési centrumoknak azt javasoljuk, hogy a tagintézmények felvételi tájékoztatóit szerkesszék egybe, és így töltsék fel a programfelületre.

2.2. A középfokú iskolák felvételi tájékoztatója tartalmazza:

- a középfokú iskola OM azonosítóját, feladatellátási helyenként a meghirdetett tanulmányi területek leírását, az azokat jelölő belső kódokat,
- a középfokú iskola felvételi eljárásának rendjét,
- a felvételi kérelmek elbírálásának, rangsorolásának módját, szabályait, ezen belül különösen a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 27. § (2) bekezdésében szereplő szempontok alapján a teljesítmények értékelésének módját és figyelembevételének arányait,
- a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő jelentkezőre vonatkozó speciális elbírálási szabályokat,
- ha az iskola szóbeli vizsgát vagy a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 27. § (5) bekezdés szerinti képesség-, készségfelmérést szervez, a vizsga vagy a felmérés követelményeit, időpontját és helyét,
- ha az adott középfokú iskola nem készít fel érettségi vizsgára, az arra vonatkozó tájékoztatást,
- ha a többcélú köznevelési intézmény az általános iskola feladatai mellett a középfokú iskolai feladatok közül legalább egyet ellát, annak szabályait, hogy az iskola tanulója milyen, a pedagógiai programban meghatározott feltételekkel léphet a középfokú iskolai évfolyamokra.

Amennyiben a szakképző iskola a felvételt a szakképzésre vonatkozó jogszabályok szerint egészségügyi, pályaalkalmassági követelmények teljesítéséhez köti, úgy a pályaalkalmassági követelményeket a felvételi tájékoztatóban nyilvánosságra kell hozni.

A felvételi tájékoztató részét képezik a központi írásbeli vizsga szervezésére, illetve e vizsga eredményének az adott iskola felvételijébe való beszámítására vonatkozó egyedi, valamint a felvételi lebonyolításával kapcsolatos egyéb technikai információk (pl. az iskola kéri a központi írásbeli vizsga eredményeit tartalmazó értékelő lap másolatának csatolását a jelentkezési laphoz) is.

3. A felvételi vizsgákkal kapcsolatos általános kérdések

- 3.1. A középfokú iskola a felvételi kérelmekről vagy az általános iskolai tanulmányi eredmények alapján, vagy gimnázium és szakgimnázium* esetén a tanulmányi eredmények és a központilag kiadott, egységes követelményeket tartalmazó feladatlapokkal megszervezett írásbeli vizsga (a továbbiakban: **központi írásbeli vizsga**) eredményei alapján, vagy gimnázium és szakgimnázium esetén a tanulmányi eredmények, a központi írásbeli vizsga és a szóbeli vizsga eredményei alapján dönthet. Az intézmény további írásbeli felvételi vizsgán való részvételt – a 3.6 pontban említett kivétellel – a jelentkezőktől nem követelhet meg.
- 3.2. A középfokú felvételi eljárásban – a 3.6 pontban említett kivétellel – csak központi írásbeli vizsga tartható. Helyi szervezésű, **szóbeli vizsga** pedig csak központi írásbeli vizsga mellett, ahhoz kapcsolódva, és csak abban az esetben szervezhető, amennyiben a felvételi évet megelőző három év átlagában a jelentkezők száma több mint kétszeresen meghaladja a felvehető tanulók számát. A szóbeli vizsga az általános felvételi eljárás időszakában, a központi írásbeli vizsgák lebonyolítása után a tanév rendjében meghatározott időpontban (**2020. február 24. – március 13. között**) tartható meg. A szóbeli vizsgák megszervezésére minden középiskola legalább három napot köteles kijelölni a fentiekben meghatározott időszakon belül.
- 3.3. A 6 és a 8 évfolyamos gimnáziumok, valamint a 9. évfolyamra történő beiskolázás **központi írásbeli vizsgáit** a központilag kiadott, egységes követelményeket tartalmazó magyar nyelvi és a matematika feladatlapok alapján, országosan egységes eljárásrend szerint kell megszervezni. Mindhárom korcsoport számára (a 6. ill. a 8 évfolyamos gimnáziumi, valamint a 9. évfolyamra történő beiskolázás központi írásbeli vizsgájához) külön feladatlap és javítási-értékelési útmutató készül.
- 3.4. A középfokú iskolának a tanulmányi területek meghatározásakor – **2019. október 20-áig** – kell jeleznie, hogy az adott tanulmányi területen kéri-e a jelentkezőktől a központi írásbeli vizsga eredményét. Ha az intézmény valamely gimnáziumi vagy szakgimnáziumi tanulmányi területén a felvételi eljárásában a jelentkezők számára egyik vagy mindkét tárgyból előírja a központi írásbeli vizsgát, az adott évfolyamra történő felvételi eljárás során köteles mindkét tárgyból meghirdetni és megszervezni azt.
- 3.5. Felvételi vizsga esetén a központi írásbeli vizsgán elérhető eredménynek az iskolai felvételi eljárás egészében megszerezhető összesített eredmény, felvételi összpontszám minimum 50%-át kell képviselnie. A középiskola választhat, hogy melyik tárgyból (magyar nyelv és/vagy matematika) kéri az adott tanulmányi területen a központi írásbeli vizsga eredményét. Lehetséges tehát, hogy egy adott tanulmányi területen csak egy tárgy (magyar nyelv vagy matematika) eredményét írja elő (számítja be) az iskola a felvételi teljesítmények értékelésébe. Ha az iskola felvételi eljárásában csak az egyik tárgyból elért írásbeli eredményt számítja be, akkor annak az egy írásbeli eredménynek kell az elérhető összesített eredmény, felvételi összpontszám minimum 50%-át képviselnie. Lehetséges az is, hogy egy adott tanulmányi területen az egyik tantárgyból elért eredményeket nagyobb súllyal számítja be, mint a másikat. Természetesen a felvételi tájékoztatóban ezeket a szabályokat nyilvánosságra kell hozni.
- 3.6. Ha a középiskola **nemzetiségi nevelés-oktatást folytat**, a hozzá jelentkező tanulók szövegértési kompetenciáinak a vizsgálatához a központi írásbeli vizsga magyar nyelvi feladatlapjai helyett helyben készített, nemzetiségi nyelvű szövegértési feladatsort használhat. Ebben az esetben köteles a matematika központi írásbeli vizsgát előírni és eredményét a felvételi eljárásban figyelembe venni. A helyben készített, nemzetiségi nyelvű szövegértési feladatsorral elérhető maximális pontszám legfeljebb az írásbeli vizsgán elérhető összpontszám 50%-a lehet. Az írásbelik értékelésénél fennmaradó legalább 50%-ot pedig az egységes matematika feladatsor eredménye alapján kell számítani. Az intézmény ekkor is köteles a központi írásbeli vizsgát mindkét tantárgyból (matematikából és magyar nyelvből) megszervezni.
- 3.7. A helyben készített nemzetiségi nyelvű feladatlapok alapján megszervezett írásbeli vizsgát, illetve a művészeti vagy testnevelési tanulmányi területen a készségek, képességek vizsgálatát az általános felvételi eljárás időszakában lehet megtartani, a helyi sajátosságoknak megfelelően, **a szóbeli vizsgák időszakában (2020. február 24. – március 13. között)**. Ezen vizsgák napja nem eshet egybe egyik központi írásbeli vizsga napjával sem.

* „A Szakképzés 4.0 - A szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakpolitikai stratégiája, a szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira” című stratégia elfogadásáról és a végrehajtása érdekében szükséges intézkedésekről szóló 1168/2019. (III. 28.) Korm. határozat értelmében a Szakgimnáziumok 2020. szeptember 1-jétől Technikummá alakulnak.”

- Ha a középfokú iskola művészeti vagy testnevelési tanulmányi területen hirdet felvételt – a 3.1 pontban meghatározottakon kívül – további készségek, képességek meglétét is vizsgálhatja.
- Sportiskolába az a tanuló vehető fel, aki megfelel a sportegészségügyi és fizikai képességfelmérési vizsgálat követelményeinek.
- Ha a nevelési-oktatási intézmény vallási, világnézeti tekintetben elkötelezett intézményként működik, a tanulók felvételét valamely vallás, világnézet elfogadásához kötheti, és ezt a felvételi eljárás keretében vizsgálhatja.
- A szakiskolába és a készségfejlesztő iskolába a felvétel kizárólag a sajátos nevelési igényt megállapító szakértői bizottsági szakvélemény alapján történhet.

A fent felsorolt vizsgálatok eredménye a felvétel feltételeként figyelembe vehető, de a felvehető tanulók rangsorolásában nem játszhat szerepet. A vizsgálatok eredménye az összpontszámba tehát nem számítható be, pontszámmal a vizsga nem értékelhető. A vizsgálat eredményeként az állapítható meg, hogy a tanuló megfelelt, vagy nem felelt meg a követelményeknek.

- 3.8. Az **Arany János Tehetséggondozó Programba** történő jelentkezés esetén a felvételi kérelmek elbírálásakor a tehetségbeválogatáson szerzett minősítést, valamint a központi írásbeli vizsga eredményeit kell figyelembe venni mindkét tárgyból.
- 3.9. Tanulmányi eredmények alatt a középfokú iskolába felvételiző tanuló általános iskolai tanulmányait igazoló bizonyítványában, félévi értesítőjében (ellenőrzőjében) szereplő osztályzatait, minősítéseit kell érteni. A tanulmányi eredményekbe tehát nem számítható be nyelvvizsga, tanulmányi verseny, sportverseny és egyéb olyan teljesítmény, amely részben vagy teljesen elválasztható az általános iskolai tanulmányokat (a helyi tantervi követelmények teljesítésének szintjét) dokumentáló általános iskolai bizonyítványban, félévi értesítőben (az ellenőrzőben) található osztályzatoktól, minősítésektől. A tanulmányi eredményekbe a magatartás és szorgalom értékelése, minősítése nem számítható be.
- 3.10. A szóbeli vizsga eredménye – ha a középiskola azt előírja – maximum az elérhető felvételi összpontszám 25%-át képviselheti.
- 3.11. A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 27. § (4) bekezdése szerint iskolai rendszerű szakképzésbe csak olyan tanulót lehet felvenni, aki az adott szakképesítésre a szakmai és vizsgakövetelményben előírt egészségügyi alkalmassági, továbbá a pályaalkalmassági követelményeknek megfelel, és ez alapján előreláthatóan nincs akadálya a komplex szakmai vizsgára bocsátásnak. A felvételi pontszámításban a pályaalkalmassági, egészségügyi feltételeknek való megfelelés nem jeleníthető meg, a jelentkező minősítésénél csak az alkalmasság vagy az alkalmatlanság megállapítására van lehetőség.

4. A központi írásbeli vizsgák szervezésével kapcsolatos kérdések

- 4.1. Amennyiben a gimnázium vagy szakgimnázium valamely tanulmányi területen előírja a központi írásbeli vizsga valamelyik típusát egyik vagy mindkét tárgyból, abból a vizsgatípusból mindkét tárgyból köteles meghirdetni és megszervezni azt.
- 4.2. A központi írásbeli vizsgát és a pótló írásbeli vizsgát az azonos településen található iskolák közösen is megrendezhetik. Ennek tényéről a jelentkezőket tájékoztatni kell.
- 4.3. Ha a gimnázium vagy szakgimnázium a 3.6. és a 3.7. pontokban leírtak alapján helyben készített, nemzetiségi nyelvű feladatsort használ a magyar nyelvi feladatsor helyett, akkor is köteles az adott vizsgatípusban a központi magyar nyelvi írásbeli vizsgát megszervezni. Tehát a vizsgára jelentkező tanulók jelentkezését fogadnia kell, és számukra a vizsgát meg kell szervezni akkor is, ha a tanulók nem a helyben készített nemzetiségi nyelvű, hanem a központi magyar nyelvi feladatsort kívánják megírni.
- 4.4. Ha a gimnázium vagy szakgimnázium az általa meghirdetett tanulmányi területeken nem kérte a központi írásbeli vizsga eredményét, akkor nem is szervezheti meg azt.
- 4.5. A gimnázium vagy szakgimnázium csak olyan vizsgatípusban (8 évfolyamos gimnáziumi, 6 évfolyamos gimnáziumi vagy a 9. évfolyamra jelentkezőknek készült) szervezheti meg a központi írásbeli vizsgát, amelyet a tanulmányi területek megadásakor a felvétel feltételeként előírt. Az iskolának a 4.1 pontban leírtak szerint a vizsgát mindkét tárgyból meg kell szerveznie.
- 4.6. A tanév rendje szerint a **központi írásbeli vizsgákat** országosan az alábbi **időpontokban kell megszervezni**:
 - a **6 és a 8 évfolyamos** gimnáziumokba, valamint a **9. évfolyamra és az Arany János Tehetséggondozó Programba** jelentkezők számára **2020. január 18-án 10 órától**,
 - a **pótló írásbeli vizsgát** a **6 és a 8 évfolyamos** gimnáziumokba, továbbá a **9. évfolyamra és az Arany János Tehetséggondozó Programba** jelentkezők számára **2020. január 23-án 14 órától**.

Pótló írásbeli vizsgát azok a tanulók írhatnak, akik az előző írásbelin alapos ok miatt nem tudtak részt venni. Vizsgaismételésre nincs mód, minden tanuló csak egyszer tehet azonos típusú központi írásbeli vizsgát.

5. A tanulók jelentkezése a központi írásbeli vizsgára

5.1. A tanulóknak a központi írásbeli vizsgára történő jelentkezése az elmúlt években megszokott módon történik. A tanuló abba az intézménybe nyújtja be a Hivatal által kiadott, kizárólag a központi írásbeli vizsgán való részvételre vonatkozó jelentkezési lapját, amelyikben a központi írásbeli vizsgát meg kívánja írni. A tanulóknak **2019. december 6-áig**, a mellékelt „**TANULÓI JELENTKEZÉSI LAP**” (1. sz. melléklet) benyújtásával kell jelentkezniük a központi írásbeli vizsgára.

Figyelem! A középfokú felvételi eljárás során a központi írásbeli vizsgára és a középfokú iskolákba való jelentkezéshez más-más időpontban, külön-külön jelentkezési lapot kell benyújtani, a két jelentkezés nem „váltja ki”, vagy „helyettesíti” egymást.

5.2. A tanuló a központi írásbeli vizsgára csak egy intézménybe jelentkezhet. Tehát a központi írásbeli vizsgát mindkét tárgyból ugyanabban az intézményben kell megírnia. Lehetnek olyan tanulók is, akik csak az egyik tárgyból jelentkeznek vizsgára, nekik csak azt az egy központi írásbeli vizsgát kell teljesíteniük.

5.3. Az **Arany János Tehetséggondozó Programra** történő pályázat benyújtása esetén az első helyen megjelölt középiskolában kell teljesíteni a központi írásbeli vizsgát.

5.4. A központi írásbeli vizsgát szervező iskola az általa megszervezett vizsgára minden hozzá forduló tanuló jelentkezését köteles fogadni.

5.5. A pótló írásbeli vizsgát csak az az intézmény szervezheti meg a tanuló számára, amely intézményben a központi írásbeli vizsgára jelentkezett.

5.6. Az Nkt. 4. § 3. és 25. pontjában meghatározott sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók középfokú felvételi eljárásban való részvételére vonatkozó speciális információkat jelen levél **2. számú melléklete** tartalmazza. Amennyiben a tanuló látásszervi fogyatékos, ezért vizsgájához a feladatlap speciális előállítását igénylik, azt a középfokú beiskolázás központi írásbeli felvételi vizsga adminisztrációs rendszere (Közfelvir) program **Speciális igény bejelentőlap** almenüjében lehet rögzíteni az igényelt adaptációs forma megjelölésével. Egy vizsgatárgyhoz csak egy adaptációs formát lehet kérni. A programból kinyomtatott és aláírt speciális feladatlap igénylést a Hivatalhoz kell eljuttatni szkennelve (pdf formátumban) a kozfelvir@oh.gov.hu e-mail címre. A bejelentőlap a program Javasolt dokumentumok menüpontjából is elérhető a Bejelentő lap látássérült vizsgázóknak link alól pdf formátumban.

6. A középfokú iskolába történő jelentkezés rendjét és a felvételi eljárás szabályait meghatározó jogszabályok:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- 11/2019. (VII. 3) EMMI rendelet 2. sz. melléklete.

A központi írásbeli vizsgák szervezésével kapcsolatos további feladatokról a vizsgaszervező intézményeket a későbbiekben ADAFOR üzenetben tájékoztatjuk. A középfokú beiskolázással kapcsolatos kérdéseiket a kifir@oh.gov.hu e-mail címre várjuk.

Mellékletek száma: 2 db

Szerkesztés lezárva: 2019. szeptember 18.

TANULÓI JELENTKEZÉSI LAP

a 9. évfolyamra történő beiskolázás, illetve a 6 és a 8 évfolyamos gimnáziumok KÖZPONTI ÍRÁSBELI VIZSGÁJÁRA

Beküldési határidő: 2019. december 6.

***Beküldendő a központi írásbeli vizsgát szervező középiskolák közül abba az iskolába,
amelyikben a diák a felvételt meg kívánja írni.***

A jelentkezési lapot nyomtatott nagybetűkkel kell kitölteni!

1. A tanuló adatai

A tanuló oktatási azonosító száma: _____

Neve: Neme:

Születési helye: Születési ideje:

Anyja születéskori neve:

Lakcíme (értesítési címe):

Telefonszáma:

Szülő telefonszáma:Értesítési e-mail címe:

2. A tanuló általános iskolájának adatai

OM azonosító kódja: _____

Neve:

Címe:

3. A központi írásbeli vizsgát az alábbi középfokú iskolában és helyen kívánom teljesíteni:

OM azonosító kódja: _ _ _ _ _

Intézmény neve:

Intézmény címe:

Vizsga típusa	Vizsga tárgya	
	Magyar nyelv	Matematika
a középfokú iskola 9. évfolyamára jelentkezők központi írásbeli vizsgája		
6 évfolyamos gimnáziumba jelentkezők központi írásbeli vizsgája		
8 évfolyamos gimnáziumba jelentkezők központi írásbeli vizsgája		

Kérjük, a megfelelő cellába elhelyezett X jellel jelezze, hogy mely évfolyamon és mely tárgyból jelentkezik írásbeli vizsgára az adott intézménybe!

4. A központi írásbeli vizsga megszervezésére vonatkozóan az alábbi dokumentumokat csatolom a jelentkezési laphoz (kizárólag a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. § 3. és 25. pontjában meghatározott sajátos nevelési igényű tanuló, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló esetében):*

szülői kérelem:db

szakértői vélemény:db

*Amennyiben a sajátos nevelési igényű tanuló, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló esetében a szakértői vélemény speciális írásbeli vizsgakörülmények biztosítását javasolja (pl. időhosszabbítás, segédeszköz, az értékelési rendszer egy részlete alóli felmentés), úgy ennek biztosítását a szülőnek írásban kérelmeznie kell – a központi írásbeli vizsga előtt – annak az iskolának az igazgatójától, ahová a tanuló írásbeli vizsga jelentkezési lapját benyújtják. A szülő által írt kérelemhez a szakértői véleményt csatolni kell! A szülő kérelméről az adott intézmény igazgatója jogosult dönteni.

A táblázatban megjelölt tárgyakból központi írásbeli vizsgára jelentkezem. Kijelentem, hogy a kezelt adatok körét, az adatkezelés feltételeit, továbbá a jogorvoslati lehetőségeket részletesen tárgyaló Adatvédelmi tájékoztató tartalmát a középfokú felvételi dokumentum benyújtását megelőzően megismertem, és az abban foglaltakat tudomásul vettem. Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy a beírt adatok a valóságnak megfelelnek.

Kelt:, év hó nap

.....
szülő aláírása

.....
tanuló aláírása

A sajátos nevelési igényű, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók részvétele a középfokú felvételi eljárásban

A sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő jelentkezőre vonatkozó speciális eljárási szabályok a középfokú felvételi eljárás szempontjából a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott sajátos nevelési igényű¹, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő² tanulókra (jelen tájékoztatóban a továbbiakban együttesen SNI tanulók) vonatkoznak. Az SNI tanulókra vonatkozó speciális értékelési szabályok a nemzeti köznevelési törvényben leírtak³ szerint kerülnek meghatározásra. A feltételek meghatározásakor az illetékes szakértői bizottság által kiadott – még érvényben lévő – szakértői véleményben (a továbbiakban szakértői véleményben) foglaltak az irányadók. A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló EMMI rendelet⁴ szerint azt, hogy az adott vizsgázó beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, vagy sajátos nevelési igényű a pedagógiai szakszolgálat megfelelő szakértői bizottsága állapítja meg. A pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottságainak működését, illetékességét szintén a fenti rendelet tartalmazza.

I. Tájékozódás az általános felvételi eljárás kezdete előtt

1. A középfokú beiskolázásban részt vevő intézmények az SNI tanulókra vonatkozó speciális felvételi követelményeket – a jogszabályokban meghatározott keretek között – egyedileg határozzák meg. A középfokú iskola felvételi tájékoztatójának tartalmaznia kell a középfokú iskola felvételi eljárásának rendjét, és külön a hozzá jelentkező SNI tanulók esetében a saját felvételi eljárásában alkalmazott speciális elbírálási szabályokat.
2. Az SNI tanulóknak és szüleiknek még jóval a felvételi eljárás megkezdése előtt tájékozódniuk kell, hogy az az iskola, ahová a tanuló februárban majd be kívánja adni a jelentkezését (továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola), milyen – az SNI tanulókra vonatkozó – speciális elbírálási szabályokat határoz meg. Ezen ismeretek birtokában tudják eredményesen megtervezni a tanuló „felvételi stratégiáját”. Különösen fontos ez abban az esetben, ha a továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola felvételi eljárása során kéri a központi írásbeli vizsga eredményeit.
3. Amennyiben a továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola a felvétel feltételeként előírja a központi írásbeli vizsgát, az SNI tanulóknak és a szülőjének még az írásbeli vizsgára való jelentkezés előtt tisztáznia kell az iskolával azt, hogy a helyi speciális szabályok és a szakértői véleményben foglaltak alapján szükséges-e a tanuló részvétele az írásbeli vizsgán (egyik, vagy mindkét tárgyból), vagy az iskola a központi írásbeli vizsga eredménye nélkül is, esetleg pl. csak a matematika vagy esetleg csak a magyar nyelv eredményének figyelembe vételével; vagy valamely tantárgy tanulmányi eredményének duplázásával elbírálja majd a felvételi jelentkezését. **Az SNI tanuló tehát a szakértői véleményben leírtak alapján a továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskolától kérheti a központi írásbeli vizsga alóli felmentését, az írásbeli vizsgát szervező középiskolától nem.**
4. Ha az SNI tanuló egyik vagy mindkét vizsgatárgy írásbeli vizsgája alóli felmentését kap a továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskolától, az azt jelenti, hogy a központi írásbeli vizsga eredményei helyett – ennek az iskolának a felvételi eljárása során – más módon méri fel a tanuló tudását, és bírálja el felvételi jelentkezését. Akár matematikából, akár magyar nyelvből volt felmentve a tantárgy értékelése alól a tanuló, mindkét esetben csak a továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola igazgatója dönthet arról, hogy a saját felvételi eljárásában ezt milyen módon tudja figyelembe venni. **Több továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola esetében intézményenként más és más lehet ez a döntés.**

A fentiek alapján tehát adott esetben az a tanuló, aki általános iskolában a matematika tantárgy értékelése alól felmentett, dönthet úgy, hogy csak magyar nyelvből ír központi felvételit, mert – a továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskolával folytatott egyeztetés eredményeként – a magyar nyelvi írásbeli eredményének duplázásával számolják majd ki a felvételi pontjait, ezért nem lesz szüksége a matematika írásbeli vizsga eredményére a felvételi eljárás során. Ebben az esetben az írásbeli vizsga jelentkezését csak a magyar nyelv vizsgatárgyra vonatkozóan nyújtja be az írásbeli vizsgát szervező intézménybe. A kérdésben azonban kizárólag **a továbbtanulásra kiválasztott középfokú intézmény igazgatója dönthet**, aki megteheti, hogy a magyar nyelvi vizsgaeredmény duplázásával állapítja meg adott tanulmányi területen az SNI tanulók pontszámát, de dönthet úgy is, hogy más módon végzi az SNI tanulók felvételi pontszámainak megállapítását.

II. A központi írásbeli felvételi vizsga

5. Akármilyen is az előzetes tájékozódás eredménye, a felvételiző tanuló jelentkezhet a központi írásbeli vizsgára. Ez általában tanácsos is, hiszen könnyen előfordulhat, hogy a februári felvételi jelentkezésg elképzelései, szándékai megváltoznak, és mégis szüksége lesz a központi írásbeli vizsga eredményére. A felvételiző tanulót nem éri semmi hátrány, ha megírja a központi írásbeli vizsgát, mert annak eredményének ismeretében adhatja majd be a jelentkezését a továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskolákba. Akár intézményenként is eldöntheti, hogy a központi írásbeli vizsga eredménye alapján, vagy az SNI tanulókra vonatkozó helyi, speciális értékelési szabályok szerint kéri jelentkezésének elbírálását.

¹ 2011. évi CXCV. törvény 4. § 25. pont

² 2011. évi CXCV. törvény 4. § 3. pont

³ 2011. évi CXCV. törvény 51. § (5) bekezdés

⁴ 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet

6. A központi írásbeli vizsgára a jelentkezést a tanulók abba a középfokú iskolába adják be, amelyik számukra a legkényelmesebb (vizsgaszervező iskola). A vizsgaszervező iskola kiválasztása független attól, hogy később a tanuló melyik iskolába kíván majd felvételizni (továbbtanulásra kiválasztott középfokú iskola). Éppen ezért nincs értelme annak, hogy az SNI tanuló a vizsgaszervező iskolától kérje a központi írásbeli vizsga alóli felmentést. A vizsgaszervező iskola a felmentést – az írásbeli vizsga eljárásának keretében – nem is adhatja meg.
7. A nemzeti köznevelési törvényben leírtak szerint⁵ a vizsga szervezésével alkalmazkodni kell a tanuló adottságaihoz. Amennyiben az SNI tanuló úgy dönt, hogy megírja a központi írásbeli vizsgát, akkor a vizsgára történő jelentkezéskor – a vizsgaszervezést érintő speciális körülményekre, illetve eszközökre vonatkozó – kérelmet nyújthat be. A központi írásbeli vizsgát szervező középiskola igazgatója döntésében rendelkezik az iskolai tanulmányok során a tanuló által használt, megszokott eszközök biztosításáról, az írásbeli dolgozat elkészítéséhez a munkaidő meghosszabbításáról, a vizsga meghatározott részeinek értékelése alóli felmentésről⁶.
8. A központi írásbeli vizsgára vonatkozó **speciális elbírálást minden esetben írásos kérelemben kell igényelni – a központi írásbeli vizsga előtt – a vizsgaszervező iskolában. A kérelmet és a szakértői véleményt a központi írásbeli vizsgára történő jelentkezéskor a jelentkezési lappal együtt kell benyújtani az iskolához**, mivel a speciális körülményekre vonatkozó kérelem a vizsgaszervezést is érinti. A kérelmet a vizsgaszervező iskola igazgatója bírálja el. Az igazgató a szakértői vélemény alapján hoz döntést arról, hogy milyen kedvezményeket biztosít az SNI tanulónak az írásbeli vizsga során. Az igazgató döntését határozatba foglalja, amelyet a központi írásbeli vizsga előtt eljuttat a tanulóhoz és a szülőhöz. **Ez a döntés kizárólag a központi írásbeli vizsga letételének körülményeire vonatkozhat.**
9. Az SNI tanuló a központi írásbeli vizsga során a szakértői véleményben foglaltak alapján az alábbi kedvezményekre lehet jogosult:
- **időhosszabbítás:** az írásbeli vizsga időtartama tárgyanként 45 perc, ez indokolt esetben megnövelhető.
 - **az iskolai tanulmányai során általa használt, megszokott segédeszköz használata:** a tanuló a szakértői vélemény alapján az igazgatói határozatban leírtak szerinti segédeszközt vagy segédeszközöket használhatja a vizsga során.
 - **a vizsga meghatározott részeinek értékelése alóli felmentés:** a szakértői véleményben leírtak alapján a vizsgadolgozat értékelésekor bizonyos feladattípusokat a javító tanár nem vesz figyelembe, az ezekre adható pontot az elérhető maximális és a tanuló által elért összpontszámba sem számítja be. Ez a kedvezmény arra az esetre vonatkozik, amikor a tanuló az adott vizsgatárgy követelményeinek valamely részlete alól mentesül pl. magyar nyelv esetében a helyesírás feladatok értékelése alól, vagy a matematika vizsgatárgy esetében a szerkesztést igénylő feladatok alól. Nem alkalmazható azonban akkor, ha a tanuló teljesen fel van mentve a matematika tantárgy követelményrendszerének értékelése és minősítése alól.
- A szakértői véleményben foglaltak függvényében a tanuló akár egyszerre mindhárom kedvezményre jogosult lehet, és a szülő kérelme (valamint a szakértői vélemény) alapján mindhárom kedvezménnyel élhet is.
10. A vizsgázó, illetve a szülő írásban benyújtott – a szakértői bizottság szakvéleményével megalapozott – kérelmére az írásbeli vizsgán egyik vagy mindkét vizsgatárgyból, az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló idő megnövelhető. Az időhosszabbítás mértékéről – minden körülmény mérlegelésével – az írásbeli vizsgát szervező intézmény igazgatója dönt.
11. A vizsgázó, illetve a szülő írásban benyújtott – a szakértői bizottság szakvéleményével megalapozott – kérelmére a vizsgázó számára lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja (például: számológépet, számológépet).
- Amennyiben például a tanuló számára azt teszik lehetővé, hogy dolgozatát számítógép segítségével készítse el, úgy válasza egy részét számítógépen (pl. egy üres word dokumentumban), más részeit (pl. a feleletválasztós feladatokat) a feladatlapra tudja megadni. Így a számítógépen történő válaszadás és a feladatlapok vizuális megjelenésének előnyeit is ki tudja használni a vizsgázó. Amennyiben ezt a megoldást választják, a vizsgázónak arra kell ügyelnie, hogy válaszait egyértelműen a feladatokhoz rendelje. A tanuló kész dolgozata számítógépen készített részének nem újraindítandó CD-re történő mentését, majd kinyomtatását és a feladatlapokkal történő összetűzését az iskola végzi el. Célszerű nyomtatás után a felügyelő tanár szignójával ellátni a kinyomtatott dolgozatlapokat. A kinyomtatott vizsgadolgozatot a normál vizsgadolgozatokkal megegyező módon kell javítani a szaktanárnak.
12. Abban az esetben, ha a szülő felmentést kap gyermeke részére a központi felvételi vizsga egyes részeinek értékelése alól (pl. helyesírás), a vizsgadolgozat értékelésekor – a kérelem és a szakértői vélemény alapján meghozott igazgatói határozatban foglaltakkal összhangban – felmentéssel érintett értékelési szempontokat a javítótanár nem veszi figyelembe, az ezekre adható pontot sem az elérhető maximális, sem pedig a tanuló által elért összpontszámba nem számítja bele. **Ez a felmentés tehát az értékelésre vonatkozik, nem pedig arra, hogy a tanulónak egy-egy adott feladatot nem kell megoldania.** Nem is lehet ez másként, hiszen:
- a tanuló tanulmányai során is részt vesz az adott tárgyból a tanórai foglalkozásokon, megoldja a helyesírási feladatokat, ám ezt – a szakértői vélemény alapján – nem értékeli számára;
 - minden tanuló esetében a szakértői vélemény alapján egyedileg kell eldönteni az adott vizsgaszervező intézményben azt, hogy mely feladatok értékelése alól mentesül, ám ez – a vizsgaszituáció jellegéből fakadóan – a konkrét feladatsor ismerete nélkül, előzetesen nem lehetséges.
- Amennyiben az igazgatói határozatban a tanulót mentesítették az értékelési rendszer valamely részlete (pl.: a „külsőalak, írásképp” vagy a helyesírás értékelése) alól, akkor a felmentésben érintett itemekről/feladatokról minden esetben – a szakértői vélemény

⁵ 2011. évi CXCV. törvény 51. § (5) bekezdés

⁶ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 33. § (3) bekezdés

és a szülői kérelem alapján – a vizsgaszervező intézmény igazgatója egyedileg hoz határozatot. Amennyiben a tanuló mentessége a helyesírás értékelésére vonatkozott, az intézmény vezetője figyelembe veheti a felvételi feladatalapot összeállító bizottság által készített szakmai ajánlást, melyet az a vizsgát követően hoz nyilvánosságra a vizsgaszervező intézmények számára, ám ez nem kötelező érvényű.

A tanuló vizsgadolgozatának javítása ezt követően a hivatalos javítási értékelési útmutató alapján, az igazgatói határozat figyelembevételével történik oly módon, hogy a javító tanár a határozatban megjelölt feladatrészeket (itemeket) vagy akár teljes feladatokat nem értékeli. A tanuló általa elérhető maximális pontszám ebben az esetben csak a felmentésnek megfelelő itemekre kapható pontszámokkal csökkentett pontszám lehet. A tanuló által elért eredmények rögzítésére szolgáló programban a rögzítést végző személy jelzi, hogy a tanuló a feladatrész értékelése alól mentesült (F), azaz nem kapott pontot. Ugyanígy kell eljárni minden itemnél, amelynek értékelése alól a tanulót felmentették. A program ebben az esetben olyan módon számolja ki a tanuló által elérhető összpontszámot, hogy azokra a feladatokra vagy feladatrészekre kapható maximum pontokat, amelyeknél az értékelés alól mentesítették, levonja a maximálisan elérhető pontszámból. Így a tanuló által elérhető összpontszám nem 50 pont lesz, hanem például csak 42. A vizsgaszervező intézmény igazgatója nem teheti meg, hogy azokat az itemeket, amelyek értékelése alól mentesítést adott, automatikusan teljesítettként veszi figyelembe, és megadja az értük adható maximális pontokat. A központi írásbeli vizsgáról kiállított értékelő lap tehát a valós tényeket rögzíti, nevezetesen azt, hogy a vizsgázó az általa elérhető maximális pontszámból hány pontot ért el.

13. A vizsgaszervező intézmények a középfokú intézmények felvételi információs rendszerében rögzítik a vizsgán való részvétel tényét, a vizsga során a tájékoztató 7. pontjában részletezett speciális körülményeket, a vizsgaeredményeket, valamint elvégzik a vizsgaeredményeket tartalmazó értékelő lapok előállítását, kinyomtatását, hitelesítését.⁷

14. A vizsgaeredményeket tartalmazó értékelő lap a valós tényeket rögzíti, nevezetesen azt, hogy a vizsgázó az általa elérhető maximális pontszámból hány pontot ért el. Célja, hogy a továbbtanulásra kiszemelt intézmény(ek)e)t a legteljesebb mértékben tájékoztassa a tanuló központi írásbeli vizsgán elért teljesítményéről, és a vizsga körülményeiről. Ennek megfelelően, ha a vizsgaszervező iskola a vizsgázó számára:

- többletidőt biztosít és/vagy
- a vizsgázó iskolai tanulmányai során használt, megszokott segédeszköz használatát biztosítja és/vagy
- a vizsgázót az értékelési rendszer egy részlete alól mentesíti,

úgy a középfokú intézmények felvételi információs rendszere ezt az információt automatikusan rávezeti a tanuló értékelő lapjára.

III. A jelentkezés benyújtása a továbbtanulásra kiválasztott középiskolába és annak elbírálása

15. A sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő jelentkezők esetében célszerű a továbbtanulásra kiválasztott középiskolát a lehető legteljesebb információval ellátni a felvételi kérelem benyújtásakor. A felvételi eljárás során a középfokú intézmény igazgatója - a jogszabályban rögzített keretek betartása mellett, minden körülmény mérlegelésével - saját hatáskörben dönt a jelentkezők felvételéről.⁸ A jelentkezési lap mellé csatolt szülői kérelem és a szakértői vélemény számos olyan információt tartalmazhat, amely adott esetben befolyásolhatja azt, hogy a tanulót az adott középfokú iskola milyen képzésben tudja fogadni (pl. tankötelezettség teljesítésének módja; korrekciós javaslatok; mentesítés; rehabilitációs foglalkozásokra vonatkozó javaslatok és területek, szakemberek és végzettségük; kijelölt nevelési/oktatási intézmény, osztály/tagozat; felülvizsgálati eljárás lehetősége és ideje). Amennyiben az iskola alapító okirata szerint a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók iskolai nevelése-oktatása feladatot ellátja és felveszi a tanulót, akkor az ellátást egyértelműen biztosítania kell.⁹

16. Minden egyes középfokú intézmény maga határozza meg, hogy a saját felvételi eljárásban milyen – a felvételi tájékoztatójában nyilvánosságra hozott – módon számítja ki a sajátos nevelési igényű tanulók felvételi pontszámait. Amennyiben a szülő részéről ezzel kapcsolatban kérdés merül fel, arra kizárólag a továbbtanulásra kiválasztott intézmény tud válaszolni.

17. A szakképző iskola a felvételt a szakképzésre vonatkozó jogszabályok szerint egészségügyi, pályaalkalmassági követelmények teljesítéséhez kötheti¹⁰. A pályaalkalmassági követelményeket a felvételi tájékoztatóban nyilvánosságra kell hozni. A pályaalkalmassági követelmény a szakképzésbe történő bekapcsolódás azon feltétele, amely alapján megállapítható, hogy a szakképzésben részt venni szándékozó személy képességei, készségei alapján sikeresen fel tud készülni a választott szakképesítés komplex szakmai vizsgájára és a választott tevékenység, foglalkozás ellátására. Az egészségügyi alkalmassági követelmény ezzel szemben annak az orvosi szakvéleményre alapozott megállapítása, hogy a szakképzésbe bekapcsolódni szándékozó személy testi adottságai, egészségi és pszichikai állapota alapján képes-e önmaga és mások veszélyeztetése nélkül a választott szakma szerinti tevékenység, foglalkozás gyakorlására és a szakmai vizsgára való felkészülésre. Iskolai rendszerű szakképzésbe csak olyan tanulót lehet felvenni, aki az adott szakképesítésre a szakmai és vizsgakövetelményben előírt egészségügyi alkalmassági, továbbá a pályaalkalmassági követelményeknek megfelel, és ez alapján előreláthatóan nincs akadálya a komplex szakmai vizsgára bocsátásnak¹¹.

⁷ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 35. § (2) bekezdés

⁸ 2011. évi CX. törvény (Nkt.) 50. § (1) bekezdése

⁹ 2011. évi CX. törvény (Nkt.) 47. § (1) bekezdése

¹⁰ 2011. évi CX. törvény (Nkt.) 50. § (2) bekezdése

¹¹ 2011. évi CLXXXVII. törvény 27. § (4) bekezdése